

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Цибульська Ольга Юріївна,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «РИМСЬКЕ ПРАВО І СУЧАСНІСТЬ»

11 – 12 травня 2012 року в Національному університеті «Одеська юридична академія» проходила міжнародна наукова конференція «Римське право і сучасність».

Організаторами конференції виступили Національний університет «Одеська юридична академія», Південний регіональний центр Національної академії правових наук України, юридичний факультет Ужгородського національного Університету, Міжнародний гуманітарний університет (м. Одеса).

Конференцію відкрив академік НАПрН України, президент Національного університету «Одеська юридична академія» С. В. Ківалов.

Учасників конференції також привітали ректор Національного університету «Одеська юридична академія» професор В. В. Завальнюк та проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», член-кореспондент НАПрН України, професор В. М. Дрьомін.

На пленарному засіданні з доповіддю на тему «Римське приватне право у XXI ст.» виступив доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», член-кореспондент НАПрН України Є. О. Харитонов. Він відзначив, зокрема, доцільність з'ясування питання щодо виникнення, так званого, «Римського приватного права» за допомогою звернення до загальних питань періодизації розвитку історії Стародавнього Риму.

Окремі аспекти діяльності Верховного Суду України у світлі судової реформи, яка нещодавно була проведена в нашій державі, розкрила в своїй доповіді професор, завідувача кафедрою цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія» Р. М. Мінченко.

Про юридичні конструкції як фактори рецепції римської правової традиції розповів доктор права, доцент кафедри приватного права Міжнародного вільного університету Молдови О. А. Халабуденко. В зазначеній доповіді були відображені основні

тенденції визначальних факторів розвитку цивільного права як процесу сприйняття юридичних конструкцій, ідея яких бере витоки в римському праві.

З доповіддю про коректність вживання терміно-поняття «інтернет-відносини» виступила доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія» О. І. Харитонова, в межах якої було розкрито низку питань, які пов'язані з проблемою визначення специфіки правовідносин у мережі Інтернет.

З доповіддю на тему «Право акціонерів вимагати викуп акцій громадою» виступила кандидат юридичних наук, докторант кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія» Г. О. Ульянова.

Тему «Рецепція римського права у Цивільному кодексі Східної Галичини 1797 р.» висвітлив кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна А. М. Гужва. Так, ним було розкрито загальний огляд положень Цивільного кодексу Східної Галичини, а також зазначено, що на українських землях наприкінці XVII – початку XIX ст. діяв Кодекс цивільного права, який сприйняв найкращі здобутки римської юриспруденції, хоча, безсумнівно він зазнав рецепції римського права, що, зокрема, проявляється у положеннях речового, спадкового та зобов'язального права.

Про результат договору підряду (в контексті порівняльного аналізу положень римського приватного права та сучасного цивільного права України) виступив кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» В. Г. Олюх.

З доповіддю на тему «Юридична особа як носій особистих немайнових прав» виступив кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри охорони інтелектуальної власності, цивільного права та процесу Харківського національного університету внутрішніх справ С. О. Сліпченко.

Після пленарного засідання конференції почалася робота п'яти її секцій, одна з яких мала назву «Римське право і сучасність очима молодих науковців», де виступили студенти 1 – 5 курсів Національного університету «Одеська юридична академія». Їх доповіді лунали українською, російською та англійською мовами.

12 травня 2012 року продовженням роботи конференції стало проведення круглого столу, програма якого проходила під назвою «Проблеми вдосконалення цивільного законодавства України».

Відкрив роботу круглого столу доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» Є.О. Харитонов, з доповіддю «До визначення поняття та структури цивільного законодавства України». Так, ним було відзначено, що характерним для концепції сучасного цивільного права України є поширювальне тлумачення поняття «законодавства», де цією категорією охоплюються не лише закони і підзаконні акти, але і договори та звичаї.

За його словами, це впливає з назви глави І ЦК України, в якій термін «цивільне законодавство» слугує для позначення досить широкої сукупності норм і правил, що регулюють цивільні відносини, а не лише законів чи актів цивільного законодавства.

Виступ доктора юридичних наук, професора кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» Т. С. Ківалової був присвячений дослідженню зобов'язань відшкодування шкоди у системі цивільного законодавства. Ці зобов'язання доповідачем, зокрема, визначалися як недоговірні правовідносини, що виникають внаслідок завдання шкоди, в яких кредитор (особа, якій завдана шкода або особа, вказана у законі) має право вимагати від боржника (заподіювача шкоди або від суб'єкта, вказаного у законі) відшкодування завданої шкоди у повному обсязі.

В своїй доповіді на тему «До проблем визначення суб'єктивного складу відносин у мережі Інтернет» доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія» О. І. Харитонова відзначила, що

на даному етапі існує завдання визначення кола суб'єктів різноманітних правовідносин, що виникають у мережі Інтернет, їх види, правовий статус, обсяг відповідальності, яку вони мають нести за порушення прав інтелектуальної власності у мережі.

Методологічні засади визначення особистих немайнових прав в сфері сімейних відносин в своїй доповіді визначила кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» О. М. Калітенко. Так, за її словами, визначення поняття особистих немайнових прав в сфері сімейних відносин повинно виглядати наступним чином: особисте немайнове право в сфері сімейних відносин – це забезпечена законом можливість подружжя, членів сім'ї та родичів поводитись в сім'ї відповідним чином стосовно належних їм нематеріальних благ з метою задоволення власних немайнових потреб.

Про зобов'язальне право як підгалузь цивільного права доповіла кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» Н.і.Ю. Голубєва. Підсумком доповіді став висновок, згідно з яким не можна ототожнювати поняття «зобов'язання» та «зобов'язальне право», оскільки перший термін означає правовідносини, а другий – певну сукупність правових норм, що регулює відповідні відносини.

Про методологічні засади настання правових наслідків у випадку припинення шлюбно-сімейних правовідносин доповіла кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» О. І. Сафончик. Актуальність обраної теми для дискусії доповідач обґрунтувала тим, що припинення шлюбно-сімейних правовідносин є важливим процесом у житті багатьох людей, тому правильне вирішення проблем, що виникають впливатиме на колишнє подружжя, колишнє фактичне подружжя, їхніх неповнолітніх дітей, інших осіб, а також на їх майнові та немайнові відносини.

У своєму виступі кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» К. Г. Нєкіт відзначила вплив римських принципів добросовісності та справедливості на методологічні основи сучасного інституту довірчої власності.

Загальну характеристику договору про патронат як цивільно-правового договору розкрила здобувачка кафедри цивільного права ДВНЗ «Ужгородський національний університет», помічник адвоката Л. В. Лешанич.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного

права Національного університету «Одеська юридична академія» Н. П. Бааджи зосередила увагу у своєму виступі на можливості виплати компенсації замість відшкодування збитків в авторському праві.

Ряд доповідачів зосередили свою увагу на питаннях плагіату у цивільно-правових відносинах. Так, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія» А. В. Кирилук визначила в своїй доповіді шляхи виявлення плагіату.

У виступі кандидата юридичних наук, доцента кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія» О. О. Кулініч на тему «Визначення системи спеціальних випадків фотографування фізичних осіб без отримання їх згоди», зокрема було відзначено, що при розгляді спорів про правомірність фотографування фізичних осіб та використання цих фотографічних творів слід звертати увагу на те, за яких умов та обставин проводилася фотозйомка, оскільки загальні умови фотографування, при дотриманні яких припускається згода фізичної особи на проведення фотозйомки, закріплені в ЦК України.

Поняття та форми плагіату в своїй доповіді дослідила кандидат юридичних наук, доцент кафедри

права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія» Ю. Ю. Симонян. Авторка відзначила, що в нашому суспільстві плагіат розуміється достатньо вузько, а саме як видача чужого твору або його частини за своє. Проте, єдиного, вичерпного та загальноприйнятого визначення плагіату не існує.

На підтримку попередньої доповіді проблемні питання захисту авторських прав від плагіату розкрила кандидат юридичних наук, доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія» Г.О. Ульянова, вона зазначила, що наведене у Законі України «Про авторське право і суміжні права» визначення плагіату потребує відповідного уточнення та конкретизації з метою попередження виникнення численних спірних моментів при виявленні та доведенні факту плагіату, що має сприяти підвищенню ефективності захисту прав та інтересів авторів та їх правонаступників.

Про цивільно-правовий захист авторського права і суміжних прав доповіла аспірантка кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія» А. А. Кетрарь.